

MUS. 1500

Høsten 2009

Forelesning 10.09.

Historiografiske perspektiver

Dagens tekster:

- Negus: «Ch. 5: Histories», (1996)
- Deveaux: «Ch. 28: «Constructing the Jazz Tradition» (1998)
- Gabbard: «The Jazz Canon and its Consequences» (1995)

Historien setter merke på musikken:

- Opptaksforhold
- Avspillingsmedier
- Instrumenter
- Måten å spille instrumentet på
- Tidsånd
- Utøveres intertekstuelle bruk av populærmusikkens historie:
 - Sampling
 - Coverlåter
 - Dyrke fram et historisk lydbilde («gammel» lydestetikk): Datarock, The Jessica Fletchers

Et bakoverskuende prosjekt?

- **Plateslipp – release 17/2-2002**
– **THE JESSICA FLETCHERS**

«What happened to the?» (Perfect Pop Records – POP49)

Etter to beryktede EP'er presenterer The Jessica Fletchers (TJF) *sitt definitive sound* på debutalbumet «What Happened to the?». Utgivelsen inneholder blant annet «Bloody Seventies Love» som var A-listet i ukevis på P3 i fjor.

PÅ HØY TID. Albumet kommer ikke én dag for tidlig, for 2002 var virkelig Jessicas år. Etter ZOOM-turnéi Norge og Storbritannia, support for The Hives på Rockefeller, Idrettsplassen på Quart og suksess på Emmabodafestivalen, rundet TJF av fjordåret med Skandinaviasupport for amerikanske The Apples in Stereo – i København, Lund, Linköping, Stockholm, Oslo og Bergen.

PERFECT POP'N'ROLL. De har utviklet seg kraftig gjennom to EP'er, og finner virkelig seg selv på debutalbumet. Hovedreferansene er fortsatt The Kinks, The Byrds og The Beatles.«What Happened To The?» byr på utsøkte popharmonier og fot-fengende rock'n'roll-rytmer avløst av psykedeliske overganger. Av instrumentalt krydder nevner vi sitar, strykere og trompet. «What happened to the?» er første innspilling etter at The Jessica Fletchers fikk med seg Ivar Chr. Johansen på tangenter, kjent fra Jaga Jazzist, Briskeby og Folk og Røvere.

- **JESSICA LIVE.** TJF er et humørfyllt liveband med glødende instrumentalister og vokalist. Og de nye Jessicaslagerne på «What Happened To The?» skal udfremføres live pp Mono onsdag 19. februar. Et releaseparty som også markerer starten pp en omfattende Norgesturné.
- **PRODUKSJON.** «What happened to the?» er produsert av frontfigur Thomas Innsstø i samarbeid med lydteknikker Ingar Hunskaar og TJF. Aldri har lyden av Jessica vært mer raffinert og dynamisk. Sjekk ut låter som «I Got News» og «Shoot»!

Musikken setter merke på historien

- Skape historiske landskaper gjennom lyd:
- **Jan Johansson** 1963. «Visa från Utanmyra», *Jazz på Svenska*, Hepatagon HECD-000
- Skape mytiske landskaper gjennom lyd:
- **Jan Garbarek** 1976. «Viddene», *Dis*, ECM 1093.

Lydbildet innbyr til tolkning:

- Natur (stor, åpen,...???)
- Historiske epoker
- «Norskhet
- «Svenskhet»

Utelukker også tolkninger:

«Visa från Utanmyra» og «Viddene» som bilde på moderne urbanitet??

Vår evne til å projiserer (overføre) bilder/forestillinger inn i musikken

Populærmusikk som historiografi

- Historiografi: utforsking av historiefagets historie
- Populærmusikkens historiografi: problematisering av populærmusikkens historie

Den kritiske hensikten med historiografi

- Å se hvordan tidligere historiske framstillinger kommer til kort:
 - Hvor er kjønnsperspektivene?
 - Hvor er perspektiver på teknologi?
- Å se hvordan en historisk framstilling alltid er preget av tiden den ble skrevet
 - Rock som maskulin, opprørsk osv.
 - Rock som autentisk, pop som «fake»

Når ble rocken historisk

Fra omlag 1970:

Carl Belz: *The Story of Rock* (1969)

Charllie Gillett: *The Sound of the City*
(1971)

Tidlig historisk framstilling på norsk:

Rander og Sandblad: *Rockens Rolle*
(1977)

Formidlingsformater

- Monografier (Historien om...)
- Sjanger/stilstudier (historien om hiphop)
- Store fortellinger (historien om norsk rock, rockens historie, gospelens historie, jazzens historie osv.)

Den fortellene tv-dokumentaren

- En rekke temaer:
 - Artister og band
 - Sjanger og stil
 - Steder (byer, regioner studioer)
 - Instrumenter (Fender, Gibson osv.)
 - Høyst ulike temaer:
 - Elvis og matvanene
 - Den religiøse Elvis
 - Rockens enker
- Dominerende sammen med cd-samlinger (Cd-bokser, Best of-samlinger)

Negus: Vi fører dialoger med populærmusikkens historie

- Vi er alle viklet inn i historien
- Noen få vet veldig mye om mye
- Noen få vet veldig mye om lite
- Det fleste vet litt om en del artister, perioder og stiler

To betraktningmåter

- Den offentlige historien (om rock)
 - Den vi leser om i bøker, ser som dokumentarer (TV, DVD osv.)
 - Lineær tidsforståelse (Elvis *før* Beatles osv.)
 - Historien som genealogi (slektskapsrekker)

- Den organiske historien (om rock)
 - Min historie (min generasjon, dens minner)
 - En historisk forankring preget av følelser
 - En personlig/privat historie

NB: både den organiske og offentlige historien virker sammen!

Ideen om «The Rock Era»

- Starter med det internasjonale gjennombruddet til Elvis i 1956
- Når sitt høydepunkt med Beatles og albumet *Sergeant Pepper* i 1967
- Dør hen i 1977 med punk (Sex Pistols)

Negus spør:

- Hva innebærer det å betrakte musikkhistorie på denne måten?
- Hva startet med «the rock era»?
- Hva kom etter denne æraen?

Rock Imperialism

- Preget av bestemte verdier om rock som autentiske uttrykk
- Rock som ungdomsmusikk
- Rock fristilt fra markedsmekanismer og med krav om salgbarhet osv.
- Rock´n roll som den rene «urutgaven» (særlig rockabilly)

Alle musikalske elementer i rock´roll fantes på forhånd:

- **Bob Wills and the Texas Playboy** 1945. «Fat Boy Rag», *The Essential Bob Wills 1935-1947*. Columbia CK 48958.
- **The Swan Silvertones** 1952. «My Rock», *Jubilations – Great Gospel Performances, vol. 2: More Black Gospel*, Rhino R2-70289.
 - Musikalske funksjoner og teknologi i tiden
 - Musikalske elementer settes sammen

Negus´ tre dialogmåter

- Genericists:
 - Utøvere som praktiserer innenfor bestemte stiler og holder seg der
 - Repertoaret tilpasses en bestemt musikalsk hovedkode
 - Eks: Rock´n roll band som holder på «greia si». Dixieland-band som dyrker jazzen opp til - men ikke lenger enn - Louis Armstrong i 1928

Negus´ tre dialogmåter

- Pastichists:
 - Utøvere som registrere nye stiler og fører disse inn i eget repertoar
 - Repertoaret tilpasses en pragmatisk musikerhverdag
 - Eks: Danseband som spiller de siste hitmelodiene. Korpset som spiller «Fairytale», «La det swing» osv..
- NB: De stilistiske grensene opprettholdes

Negus´ tre dialogmåter

- Synthesist:
 - Utøvere som trekker inn nye stiler og blander disse. Ny distinkt musikk oppstår
 - Sammensmeltning ved aktivt å krysse musikalske grenser. Skape sin egen «greie»
 - Eks: Elvis Presley på 1950-tallet?

Høydepunktet: *Sergeant Pepper* m. Beatles (1967)

- Verdens første «konseptalbum»?
- Tekstene trykkes på platecoveret
- Tekstlinjer med «undertekster»
- Stor bredde i musikalsk uttrykk
- Studioet som kreativ arena
- Lpen som musikalsk ikon for en tidsånd: den psykedeliske rocken

The Beatles 1967. *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*

- Musikalske sfærer (felt, stiler, kulturer) settes sammen; Collage, konsept,
- Teknologi i tiden, rockens «ideologi» (refleksjon) i tiden

Motivasjoner og estetiske trekk i hvit rock og pop (1960-1990)

Forslag til to historiske hovedkategorier

- Indre essen

- Artisten med sjel i sentrum
- Ett budskap
- Forestilling om «det ekte»
- Instrumentferdigheter
- Tradisjonsorientering
- Forestilling om å være alternative til den kommersielle kulturen
- Publikum dyrker alternative livsstiler
- Publikum som stor motkultur

Strømninger:

Engelsk R&B (60-t) og i forlengelse:

Heavyrock fra 1970-t.

Psykedelsik rock fra ca. 1967

Folkemusikkbølgen i USA

Bob Dylan fram til 1965

Kunst- symfonisk rock

Bruce Springsteen og annen roots-
forankret rock

Romantisk kunstideologi

- Ytre stil

- Artisten som stjerne i sentrum
- Mange budskap
- Lek med utrykk, symboler
- Teaterferdigheter (performance)
- Orientert mot det «nye»
- Spille på lag med den kommersielle kulturen
- Publikum dyrker fritiden
- Publikum i ulike subkulturer

Strømninger:

Mods, The Who (60-t.)

Pop (Paul Anka, easy listening osv.)

Glam- glitterrock 1970-t.

Protopunkt (tidlig 1970-t.) punk

David Bowie gjennom 1970-t.

New Romantics (tidlig 1980-t.)

Pet Shop Boys og andre high tech
«dekonstruktører»

Modernistisk/postmodernistisk kunstideolog

Historiografisk refleksjon i jazzforskningen

Scott DeVeax er kritisk til textbooks. De bygger på et stilletiende premiss om:

- hvilke stilistiske elementer som gjelder for hver stil
- periodeinndeling
- hvem som er de store innovatørene
- hvilken musikk som utgjør jazzkanon.

Altså: den **offentlige** jazzhistorien som forvalter av musikkarven

Jazz som autonom kunstform

(America's Classical Music)

- Jazzen har fått sin autonomi (selvstendighet) gjennom:
 - Historisk framstillinger hviler på ideer om :
 - Historie som evolusjon
 - Stiler avløser hverandre og blir «bedre»
 - Større musikalsk kompleksitet som verdi
 - Som skaper:
 - Mer kulturell prestisje (kulturell/symbolsk kapital)

Jazzens fortellerformer

(Narratologier etter Hayden White)

- Romanse
 - Louis Armstrong
 - Duke Ellington
 - Benny Goodman
- Tragedie
 - Buddy Bolden
 - Bix Beiderbecke
 - Charlie Parker
 - Billie Holiday...og mange flere...

Bebop som et avgjørende skille i jazz

- Spillemåten gir jazzen nye funksjoner
- Spillemåten gir jazzen status
- Jazzhistorien må skrives om

Charlie Parker (1920-1955)

Tragisk utøver med særlige disposisjoner

«Crazeolgy», fra *Chasin' the Bird* 1410.2039-2

- Jazzen går fra underholdningsmusikk til lyttemusikk
- Spillemåter og besetning i forandring
- Et tonespråk alle improviserende musikere må forholde seg til - på en eller annen måte